

DE GEMEENTE ALS SPIL IN DE LANDBOUW- EN VOEDSELTRANSITIE

Oplegnotitie: Gemeenteraadsverkiezingen maart 2026

OPROEP AAN GEMEENTEN

DE GEMEENTE ALS SPIL IN DE LANDBOUW- EN VOEDSELTRANSITIE

1

Stel een groeistrategie voor biologische grond vast

2

Maak de wethouder duurzaamheid (mede) verantwoordelijk voor grond- en voedselbeleid

3

Veranker biodiversiteit en gezond voedsel in omgevingsplannen en benut grond voor buurtmoestuinen en pluktuinen

4

Ondersteun boeren en burgers bij kleinschalige initiatieven, educatie en doorbreek bureaucratistische belemmeringen

5

Serveer lokaal biologische voeding in gemeentelijke voorzieningen. Geef het goede voorbeeld in catering

6

Stimuleren van voorlichting over biologische en lokale productie in het onderwijs, bijvoorbeeld door excursies naar boerenbedrijven of door middel van een moestuin

7

Verbind deze 6 aanbevelingen in een integrale aanpak; een bioregio

DE GEMEENTE ALS SPIL IN DE LANDBOUW- EN VOEDSELTRANSITIE

Duurzaam grondbeleid

Grondbeleid is een krachtig middel om de transitie te versnellen. Door groeidoelen vast te leggen, 15 procent biologisch beheerd areaal in 2030 en 50 procent in 2050, ontstaat een duidelijke koers. Gemeenten kunnen borgen dat biologisch gebruik van landbouwgrond behouden blijft bij herverpachting en daarbij duurzaamheidsvoorwaarden opnemen. Het verstrekken van langjarige en betaalbare pachtcontracten geeft boeren zekerheid om te investeren in een toekomstbestendig bedrijf.

Gemeentelijke voorzieningen en inkoop

De gemeente kan zelf het voorbeeld geven door in eigen kantes binnen drie jaar minimaal 25 procent duurzaam en 25 procent lokaal voedsel op te nemen. Door deze norm te hanteren laat de gemeente zien dat verduurzaming concreet en haalbaar is. Dit kan worden versterkt door ook scholen, zorginstellingen en werkgevers actief te stimuleren om een vergelijkbare koers te volgen. Ook bij de inkoop van biologisch plantmateriaal, zoals bomen, struiken en bloembollen, kan de gemeente bijdragen aan biodiversiteit, bodemgezondheid en een gezonde leefomgeving.

Leefomgeving en biodiversiteit

Biologische en natuurinclusieve landbouw kan structureel worden verankerd in omgevingsplannen. Daarmee wordt biodiversiteit onderdeel van de ruimtelijke ontwikkeling. Gemeenten kunnen ecologische maatregelen stimuleren, zoals bloemrijke bermen, groenstroken en ecologisch slootbeheer. Daarnaast kan grond beschikbaar worden gesteld voor pluktuinen, biologische tuinderijen en buurtmoestuinen, waardoor inwoners direct bijdragen aan een gezonde leefomgeving.

Ondersteuning van boeren en burgers

Veel kleinschalige initiatieven lopen vast in bureaucratie. Gemeenten kunnen deze initiatieven ondersteunen en zo ruimte geven aan innovatie en betrokkenheid. Educatie verdient eveneens aandacht: door het stimuleren van biologische tuinderijen, schoolmoestuinen en excursies naar bedrijven worden kinderen en jongeren bewust gemaakt van duurzame voedselproductie. Ook kan de gemeente zelf het goede voorbeeld geven, bijvoorbeeld door bij jubilea, cadeaus en evenementen te kiezen voor duurzame bloemen en pakketten.

Bestuurlijke verantwoordelijkheid en communicatie

Een integrale aanpak vraagt om duidelijke bestuurlijke verantwoordelijkheid. Het is daarbij van belang dat de portefeuille duurzaamheid nadrukkelijk wordt gekoppeld aan grond- en voedselbeleid. Dit zorgt voor samenhang in beleid en maakt het mogelijk om keuzes beter op elkaar af te stemmen.

De integrale aanpak; de Bioregio

Een Bioregio een manier om beleid te bundelen. Grond, voedsel, biodiversiteit, bestuur en inwoners worden samenhangend verbonden. Dit versterkt lokale initiatieven en stimuleert samenwerking tussen alle partijen. Zo ontstaat een gezond, duurzaam en toekomstbestendig regionaal voedselsysteem.

Communicatie en draagvlak

Naast bestuurlijke verankering is actieve communicatie essentieel. Door inwoners en ondernemers te informeren over de maatschappelijke waarde van duurzaam beleid, zoals gezond voedsel, klimaatadaptatie, werkgelegenheid en een groene leefomgeving, kan draagvlak worden vergroot en kan de gemeente zichtbaar het verschil maken.

Wethouder Mark Janssen-van Gaal van Land van Cuijk:

'Bioregio biedt nieuwe ontwikkelperspectieven voor ondernemers'

Eén van de gemeenten met veel enthousiasme over biologische en lokale productie is Land van Cuijk. Wethouder Mark Janssen van Gaal legt uit waarom: 'Wij zijn een grote agrarische gemeente met bijna 1.500 agrarische ondernemers. Om voor iedereen zoveel mogelijk perspectief te bieden hebben we de gemeente in vier gebieden ingedeeld, zowel voor intensieve als extensieve landbouw en tussenvormen. De biologische landbouw past heel goed tegen het mooie Maas natuurgebied aan. Dankzij een brede politieke coalitie is het gelukt om ons gemeentelijk landbouwbeleid met onder meer 15% biologische landbouw voor de geliberaliseerde pachtgronden en het stimuleren van biologisch en lokaal in de eigen catering en bij ondernemers met ruime steun van de gemeenteraad vast te stellen.'

Wethouder Sjoerd Wannet van Zutphen:

'In de eerste Biostad van Nederland, Zutphen, laten we zien dat landbouwbeleid en voedselbeleid elkaar versterken. We zetten in op biologische landbouw bij onze pachtgronden, stimuleren lokaal en biologisch in de gemeentelijke catering en maken ruimte voor pluktuinen, zodat inwoners zelf actief betrokken raken bij gezond en duurzaam voedsel. Bioregio biedt ons de structuur en inspiratie om dit samen met boeren, bedrijven en inwoners te realiseren.'

Wethouder Fred Ruiten van Dijk en Waard:

"Mijn interesse in bioregio's is gewekt tijdens de Grune Woche waarbij de Duitse en Oostenrijkse paviljoens enorm veel biologische producten hebben: ze zijn trots op hun eigen streekproducten, niet alleen omdat het beter is voor het milieu of de biodiversiteit, een mooi voorbeeld. Daarom kijken we nu samen met gemeente Bergen, Alkmaar en Heiloo hoe we hier een bioregio vorm kunnen geven, zodat wij ook trots kunnen zijn op onze producten. Daarmee gaan we de wedstrijd winnen."

COLOFON

Bionext

Bennekomseweg 43

6717 LL Ede

030 233 9970

www.bionext.nl

info@bionext.nl

AANGEBODEN DOOR

